

Om Konstnärskooperativet Interim kultur

Inledning

Interim kultur växte fram ur viljan att verka för bättre arbetsvillkor inom scenkonstområdet. I denna organisation äger kulturarbetare gemensamt ett kooperativ för att bedriva projekt, verksamheter och uppdrag. Grundidén har varit att medlemmarna tillsammans kan skapa bättre premisser för deras arbete genom en gemensamt ägd verksamhet som värnar noggrannhet, rimliga arbetsvillkor och resursfördelning. Tillsammans delar de en verksamhet för att förbättra sin arbetssituation, höja det ekonomiska och juridiska förtroendet gentemot uppdrags- och bidragsgivare och skapa en stabil grund utifrån vilken deras konstnärliga arbete kan utgå.

Interim kultur består av en ideell förening som säkerställer medlemmarnas demokratiska inflytande över sin gemensamma organisering, och ett av föreningen helägt aktieföretag med särskild vinstutdelningsbegränsning förvaltar och utvecklar den affärsmässiga verksamheten. Utgångspunkten är att varje medlem i föreningen har lika rösträtt och att verksamhetens främsta drivkraft är medlemsnytta. Föreningens medlemmar använder aktieföretaget för att dela på kunskap, resurser och kostnader i sina respektive verksamheter och delar en gemensam ekonomisk och administrativ förvaltning.

Syfte och mål

Vi som är medlemmar i Interim kultur ideell förening arbetar som frilansare inom konst och kultur, som artister, konstnärer, projektledare och producenter. I dagsläget arbetar de flesta av oss inom scenkonstområdet, även om gränserna mellan olika konstområden naturligtvis är flytande.

Tillsammans vill vi utveckla en pålitlig verksamhet som bidrar till att underlätta vårt arbete, förbättra våra arbetsvillkor och skapa ett attraktivt kooperativ för befintliga och tillkommande medlemmar. Vi kallar Interim kultur för ett konstnärskooperativ och vi har tillsammans gemensamt ansvar för organisationen. Eftersom många av oss arbetar geografiskt rörligt, i korta projekt och i skiftande konstellationer innebär Interim kultur en stabil gemensam utgångspunkt där vi kan bygga upp kompetens och dela på administration och kostnader i en gemensam organisation. Kooperativet kan även fungera som ett "växthus" för nya idéer och samarbeten.

Vårt mål är att utveckla en gemensamt ägd verksamhet som är byggd på solidariska och demokratiska värdegrunder. Vi strävar efter att utveckla en kultur där vi driver själva tillsammans. Vi använder en andel av våra intäkter för att bekosta administration, bokföring, revision och uppbyggnad av organisationen samt att göra överskott för att bygga eget kapital.

Bakgrund och utveckling av idén

Interim kultur har utvecklats under flera faser sedan 2007. Utvecklingen av verksamheten och idéerna för ekonomisk samordning omfattade 2007–2011 främst två frilansande dansare som hade tröttnat på tidskrävande administrativt arbete. 2011 var tiden mogen att bjuda in fler aktörer för att utveckla idén i större skala. Intresset var stort att samlas kring idén om Interim kultur och i dag har föreningen ett fyrtiotal medlemmar som använder kooperativet i varierande grad.

Verksamhetens utveckling avseende omsättning:

År	Omsättning	Organisationsform
2011	1 154 000 kr	Ideell förening
2012	2 266 000 kr	Ideell förening
2013	3 258 000 kr	Ideell förening
2013/2014	2 916 000 kr	Aktiebolag (svb)
2014/2015	5 949 000 kr	Aktiebolag (svb)
2015/2016	6 305 000 kr	Aktiebolag (svb)
2016/2017	6 998 000 kr	Aktiebolag (svb)
2017/2018	9 287 000 kr	Aktiebolag (svb)
2018/2019	12 389 000 kr	Aktiebolag (svb)
2019/2020	9 514 000 kr	Aktiebolag (svb)

Verksamheten utvecklas kontinuerligt beroende på medlemmarnas behov och verksamhetens omfattning. På en extra föreningsstämma i december 2012 togs beslutet att under 2013 starta ett av föreningen helägt aktiebolag, för att hantera och utveckla den affärsmässiga verksamheten. Interim kultur AB (svb) – ett aktiebolag med särskild vinstutdelningsbe- gränsning – bildades i oktober 2013. Sedan bolaget startade fokuserar den ideella föreningen på demokrati- och med- lemsfrågor, grundläggande ideologiska diskussioner, samt att genom ägardirektiv ange riktningen för aktiebolagets verksamhet, medan aktiebolaget hanterar all ekonomisk verksamhet.

Kooperativa principer

Interim kultur inspireras av de sju kooperativa principer som vägleder många kooperativ:

1:a principen: Frivilligt och öppet medlemskap

Medlemskap är öppet för alla som arbetar inom konst- och kulturområdet, och som vill bidra till att utveckla kooperati- vet samt följa gemensamt uppsatta stadgar och riktlinjer. Föreningen tar inte ställning i estetiska frågor och gör inte anspråk på att företräda en viss typ av konstnärer. Dokumentmallar och arbetsmetoder som utvecklas inom kooperativet är tillgängliga för vem som helst att använda och bearbeta.

2:a principen: Demokratisk medlemskontroll

Föreningens medlemmar har lika rösträtt. Ett primärt mål är att utveckla och underhålla en väl fungerande infrastruktur för kommunikation, möten och samverkan, där alla medlemmar kan följa och delta i kooperativets förvaltning och utveckling.

Ett signum för kooperativet ska vara dess administrativa noggrannhet och transparens samt solidariska och rättvisa för- delningsmodeller för de gemensamma kostnaderna. Förvaltare och revisor ska se till att kooperativets bokföring och förvaltning sker enligt god redovisningssed och är tillgänglig för insyn.

3:e principen: Medlemmarnas ekonomiska deltagande

Varje medlem bidrar med en årlig medlemsavgift som bestäms vid ordinarie föreningsstämma. Medlen ska täcka löpan- de förvaltning av föreningen. Varje användare av bolaget avsätter en andel enligt en procentsats av sina intäkter till de gemensamma kostnaderna. Procentsatsen bestäms vid ordinarie bolagsstämma. Dessa medel avser täcka gemensamma kostnader och utveckling av infrastrukturen samt bidra till att bygga upp eget kapital.

Eventuellt överskott ska användas för att utveckla kooperativet, och medlemmarna kan i dessa fall rösta om hur koope- rativets kapital bäst kan användas.

4:e principen: Självständighet och oberoende

Kooperativet ska följa principen om självständighet och oberoende, vilket innebär att avtal med andra organisationer eller eventuellt anskaffande av externt kapital, ska ske under villkor som säkerställer demokratisk medlemskontroll.

5:e principen: Utbildning, praktik och information

En grundläggande motivation till att starta kooperativet är att skapa en arbetssituation där vi kan dela med oss av våra kunskaper och tillsammans höja vår kompetens. Vår vidareutbildning sker därmed dels genom vår samverkan i den dagliga verksamheten, dels genom särskilda arrangemang och insatser, såsom t.ex. medlemsträffar. En annan typ av kompetenshöjande insats är att vi strävar efter att gemensamt arbeta med policier för t.ex. jämställdhet och arbetsvillkor.

Vi kommunicerar gärna den kooperativa organiseringens fördelar till andra, både som ett sätt att rekrytera fler medlemmar, samt som en uppmaning till frilansare inom kultur och andra branscher att organisera sig kooperativt.

6:e principen: Samarbete mellan kooperativa föreningar

Vi samarbetar med organisationer med liknande ideologisk profil, och flera av dessa är kooperativ. Vi förvaltar t.ex. kooperativets kapital hos Ekobanken. En viktig värdegrund för oss är principen om öppen källkod och "creative commons", som i vårt fall innebär att alla dokumentmallar och arbetsmetoder som utvecklas inom kooperativet delas med andra intresserade kooperativ, organisationer och icke-medlemmar.

7:e principen: Samhällshänsyn

Kooperativets grundidé är att ta tillvara på, dela och koordinera befintliga resurser för att skapa bättre arbetsvillkor för medlemmarna. Detta ser vi som en del i en hållbar utveckling för kultursektorn, och de prekära arbetsmarknaderna i stort. De flesta av oss är verksamma internationellt, och vårt kooperativ innebär på så sätt en knutpunkt lokalt i Stockholm, som är kooperativets bas.

Om medlemskap i kooperativet

Medlemskap och medlemsavgift

Personer som vill bli medlemmar kontaktar förvaltaren för att få information om hur kooperativet fungerar, och sedan föreningsstyrelsen för att ansöka om medlemskap. Alla som stödjer föreningens syften och dess kooperativa form beviljas medlemskap. En medlemsavgift – i dagsläget flexibel på tre olika nivåer för att ta hänsyn till medlemmarnas ekonomiska situation och användningsgrad av kooperativets tjänster – betalas in, vilket ger tillgång till medlemstjänsterna (alla nivåer av medlemsavgift erhåller samma service). Medlemsavgiften syftar främst till att finansiera de omkostnader som det innebär att driva föreningen.

Serviceavgift, kunskapsdelning och arbetsinsats

De medlemmar och projekt som har intäkter i kooperativet bidrar med en andel av sin omsättning till de gemensamma kostnaderna (i dagsläget 13 % för produktion och försäljning av föreställningar och 6,5 % för personaluthyrning), samt till att utveckla organisationen och bygga upp bolagets kapital. De gemensamma kostnaderna omfattar all förvaltning/administration, revision, bankkostnader och postbox.

Vissa uppdrag tar mer tid i anspråk än vad serviceavgiften kan täcka, medan andra tar mindre. Ansökningar som blir beviljade hjälper till att betala för arbetet med ansökningar som inte blir beviljade. På detta sätt hjälper medlemmarnas serviceavgift till att finansiera både de egna uppdragen, nödvändiga gemensamma kostnader, och till att andra medlemmar kan söka om medel för kommande projekt och verksamheter.

För att den centrala administrationen ska fungera tillfredsställande förbinder sig medlemmarna att följa uppsatta riktlinjer för framförhållning, planering och inlämning av information. Varje uppdrag och projekt innebär nya behov och frågeställningar, och verksamheten utvecklas hela tiden organiskt för att kontinuerligt förbättras. Målet är att den information som samlas – och kompetens som byggs upp – centralt i sin tur ska vara till del för alla medlemmar.

Medlemstjänster

Verksamheten kan delas in i två huvudsakliga grenar: *produktion och framförande av konstnärliga verk* – konstnärliga verk produceras och presenteras nationellt och internationellt, och *personaluthyrning* – konstnärer hyrs ut för externa uppdrag.

I Interim kultur kan medlemmarna driva projekt och söka projektmedel för att genomföra dessa. Om ansökan får bifall får organisationen ansvar för att projektet genomförs i enlighet med bidragsgivarens riktlinjer. Varje projekt och verksamhet är därigenom ett nära samarbete mellan förvaltning och medlem. Vi menar att det på detta sätt är fördelaktigt att samla flera verksamheter i en gemensam organisation. Praktiskt innebär det att Interim kultur blir projektets grund och går in som garant för att ekonomi och administration sköts korrekt, samt stöttar konstnär och projektägare i val relaterat till dessa områden.

Konkret arbetar förvaltningen med följande:

- kundfakturering
- anställningskontrakt, arbetsgivarintyg och lönehantering
- försäkringar och pensionsinsättningar
- projekt- och verksamhetsansökningar
- bidragsredovisningar
- skatte- och momsredovisning
- kontraktsskrivning med samarbetspartners
- budgetplanering
- bokföring, kontering, bokslut och revision
- informationsinhämtning avseende t.ex. skatteregler och internationellt arbete
- särskilda administrativa uppgifter, t.ex. vid utlandsarbete
- utvecklingsarbete av infrastrukturen som helhet.

Vi strävar hela tiden efter att hitta en balans mellan gemensamma riktlinjer och flexibelt utformade lösningar utefter förutsättningar och behov för varje enskild medlem.

Syftet med den andra verksamhetsgrenen som kallas personaluthyrning är att göra det möjligt för medlemmar i kooperativet att ta uppdrag där uppdragsgivaren vill eller kräver att arvodet faktureras. Bolaget skriver avtal med uppdragsgivaren, anställer arbetstagaren och tar arbetsgivaransvar för den anställde gällande försäkring, pension, skatt osv. När uppdraget är färdigställt faktureras det överenskomna arvodet till uppdragsgivaren.

Medlemskap och arbetslöshetsersättning

Reglerna för arbetslöshetsersättning förändras ständigt utefter rådande politik och i takt med att rollerna på arbetsmarknaderna förändras. A-kassan prövar varje enskilt fall individuellt och det kan därför vara bra att stämma av med a-kassan vad som gäller i just ditt fall. Interim kultur befinner sig till viss del i en gråzon i denna fråga i och med att medlemmarna tillsammans kan påverka den gemensamma organisationen som helhet. I vårt fall äger medlemmarna genom medlemskap i en ideell förening tillsammans ett aktiebolag. Detta bolag är sedermera arbetsgivare och producent i projekten, och ansvarar i linje med detta för ekonomiska beslut, arbetsmiljö, samt att projekten implementeras i enlighet med av bidragsgivare uppsatta riktlinjer och ramverk. Interim kultur är transparenta kring hur organisationen är uppbyggd, och har ingen avsikt att strukturellt utnyttja trygghetssystemen.

Om kooperativets infrastruktur

Föreningen

På en årlig ordinarie föreningsstämma beslutar medlemmarna om föreningens mål och prioriteringar, ägardirektiv till aktiebolaget, samt utser en styrelse. Det är även på föreningsstämman som vi behandlar de frågor som ska beslutas om på aktiebolagets bolagsstämma.

Saker som medlemmarna vill föreslå eller ändra tas upp som motioner på föreningsstämma, och ibland gör vi även undersökningar och omröstningar via internet som guidar styrelsens och administrationens arbete. Utöver föreningsstämmorna hålls medlemsmöten för att diskutera aktuella frågor och ibland med teman som medlemmarna föreslår.

Aktiebolaget

Aktiebolagets styrelse utser en verkställande direktör som sköter den dagliga driften och utvecklingen av bolagets verksamhet. Bolagsstyrelsen ansvarar tillsammans med vd för att de beslut som tas på bolagsstämman (där föreningens styrelse representerar ägaren, dvs. föreningen) realiseras och att aktiebolaget förvaltas på ett legitimt och ändamålsenligt sätt. På styrelsemötena presenterar vd hur verksamheten utvecklas, den ekonomiska situationen, idéer för fortsatt utveckling osv.

Ett fokus för styrelsen, enligt ägardirektiven, är att uppnå en situation som balanserar kostnadseffektivitet för användarna med goda arbetsvillkor för administrationen.

Administration, bokföring, revision

Under åren har Interim kultur arbetat fram ett arbetsflöde med administration, bokföring och revision med målet att uppnå största möjliga pålitlighet, noggrannhet och säkerhet. En organisation där många människor och projekt har separata kostnadsställen i bokföringen och samtidigt bidrar solidariskt till de gemensamma utgifterna kräver ett relativt komplext affärssystem.

För att föreningen inte ska ha några stora fasta kostnader är samtliga tjänster utlagda på andra företag, som arbetar enligt kooperativets behov. I dagsläget finns alltså ingen anställd administrativ personal och Interim kultur har inget kontor. I dag använder kooperativet två huvudsakliga inhyrda tjänster:

- En förvaltning som gör allt det praktiska som inte medlemmarna gör själva, och som alltså ansvarar för att aktiebolagets samtliga åtaganden realiseras; dvs. fakturering, anställningskontrakt och lönehantering, stöd vid projekt- och verksamhetsansökan, skatte- och momsredovisning, kontraktsskrivning med extern part, budgetplanering, bokföring, kontering och bokslut, informationsinhämtning avseende skatteregler, försäkringar, samt research och utveckling av infrastrukturen.
- En revisionsbyrå som kontinuerligt granskar föreningens och aktiebolagets förvaltning dels vad gäller ekonomi, dels hur beslut följs upp av styrelse och vd.

Kapitalförvaltning och betalsystem

Rättvis ekonomi och ekonomisk demokrati är viktigt för oss. Vi har därför byggt upp en verksamhet baserad på etiska ekonomiska alternativ, dvs. banker där vi kan förvalta våra pengar och betalsystem där vi kan sköta våra transaktioner som stämmer överens med våra kooperativa värderingar. Det innebär t.ex. att pengarna förvaltas i medlemsägda banker med transparent utlåning och fokus på social och ekologisk hållbarhet, och att vi undviker den globala finansmarknadens svåröverskådliga och problematiska strukturer för att omfördela pengar enligt kapitalistiska principer. Vi förvaltar vårt kapital räntefritt, eftersom vi menar att sättet som ränta tillämpas så gott som alltid vidmakthåller och förstärker ekonomisk ojämlikhet.

Tyvärr finns i dagsläget ingen etisk bank där det går att samla alla tjänster som vi behöver. T.ex. sköts alla transaktioner via en storbank medan kooperativets kapital förvaltas räntefritt hos medlemsägda banker.

Kontakt

Anna-Karin Domfors, VD Interim kultur AB (svb)
admin@dilettant.se | 08-12153209